

Din sumar:

- **Probleme gender la Busan** 2
- Justiția pentru copii — încă o șansă pentru copiii certați cu legea** 4
- **„Angelus Cimișlia” și „Tineri pentru Tineri”,
în sprijinul bolnavilor incurabili**..... 5
- **Delincvenți deveniți enoriași**..... 7
- **Ziua mondială a sănătății mintale, marcată pe 10 octombrie,
a avut o conotație cu totul specială** 8
- **Copiii care cresc în orfelinate
ajung la maturitate să-și ascundă trecutul** 9
- **Copiii invizibili**
Cornelia Cozonac: „Numărul copiilor fără acte de identitate
din ultimii 10-15 ani este de numărul miilor” 10

Probleme gender la Busan

ZIARUL DE GARDĂ (6 OCTOMBRIE 2011)

Egalitatea de gen în R. Moldova, dar și în alte țări, a fost abordată de experți din patru țări în cadrul unei ședințe convocate în Georgia, în perioada 14-17 septembrie 2011. Părțile au determinat subiectele comune care vor fi incluse în documentul final pentru cel de-al patrulea Forum la Nivel Înalt al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, care se va desfășura în perioada 29 noiembrie – 1 decembrie 2011 la Busan, Coreea.

OLGA BULAT

În cadrul întâlnirii de la Tbilisi, Georgia, s-au întrunit experții în probleme de gender din R. Moldova, Ucraina, Tadjikistan și Kîrgîzstan. Ei au discutat aspectele gender în plan național, bugetul de dezvoltare în statele CSI etc. Reprezentanții acestor țări au pregătit discursuri despre experiența statelor lor, pentru ca, în final, să elaboreze o schiță de proiect al Apelului regional pentru întâlnirea de la Busan.

Probleme gender în Ucraina

Oxana Kisselyova, reprezentanta Ucrainei, a punctat părțile forte și cele slabe la capitolul egalitate de gen din țara lor. Potrivit Oxanei, în prezent, «mecanismul statului nu funcționează cu forțe depline, mai ales că el a slăbit în urma reformelor administrative».

Ceea ce-i neliniștește cel mai mult pe reprezentanții Ucrainei este faptul că n-a fost adoptat programul de stat, iar «problema gender nu este un sistem integrat în statistica de stat și în planificarea monitorizării. Respectiv, nici angajamentele donatorilor referitoare la introducerea egalității de gen nu se îndeplinesc», spune Oxana Kisselyova.

Pentru a promova ideea egalității de gen și pentru a elimina discriminarea în societate, reprezentanții Ucrainei cer ca autoritățile statului să permită implicarea lor activă în societate pentru a stabili prioritățile de dezvoltare, să reînceapă funcționarea mecanismului de stat și, nu în ultimul rând, să integreze problema gender în sistemul de stat, în procesul bugetar, să atragă societatea în monitorizarea și îndeplinirea principiilor gender.

Probleme gender în Kîrgîzstan

Reprezentanții Kîrgîzstanului consideră că primul pas în soluționarea discriminării ar fi «legalizarea indicatorului de gender în sistemul monitorizării». Tatiana Jiteneva susține că doar astfel vor putea să atragă atenția societății și a statului, din moment ce «activita-

Daniela Terzi-Barbăroșie, directoare executivă a Centrului „Parteneriat pentru Dezvoltare”, prezintă planul documentului care urmează să fie elaborat și prezentat la cel de-al patrulea Forum la Nivel Înalt al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică de la Busan.

tea societății civile, precum și a statului și a organizațiilor internaționale privind promovarea egalității de gen este redusă». Anumite rezultate s-au făcut cât de cât vizibile doar în urma revoltei din aprilie 2010.

Experta subliniază faptul că, deși se vorbește foarte mult despre importanța finanțării genderului și s-au făcut multe lucruri pentru a atrage cât mai mulți donatori, totuși, ca sistem, acest fapt nu se observă. Mai mult decât atât, în legislația Kîrgîzstanului este inclusă expertiza de gender obligatorie. În pofida acestui fapt, «nimic din cele menționate nu funcționează», remarcă Tatiana Jiteneva.

Reprezentanții Kîrgîzstanului remarcă și faptul că e nevoie de implicarea activă a femeilor în deciziile statale, nu doar de prezența lor la adoptarea acestor decizii. Genderul presupune, pe lângă implicarea în viața țării și a societății, răspunderea experților gender, dimpreună cu autoritățile, pentru deciziile luate.

Probleme gender în Tadjikistan

Situația Tadjikistanului s-a adevărit a fi la cel mai scăzut nivel în comparație cu celelalte țări. Dacă reprezentanții anteriori au putut preciza anumiți pași efectuați pentru evoluarea genderului, mai mult sau mai puțin eficienți, atunci reprezentanții Tadjikistanului au enumerat doar părțile negative ale acestui subiect,

subliniind faptul că genderul, în țara lor, nu reprezintă un subiect de discuție.

Aziza Hamidova susține că, pentru soluționarea acestei probleme, e nevoie de efectuat mai mulți pași din partea societății civile, dar, în primul rând, din partea statului: «E nevoie de asigurat transparență și responsabilitate între Guvernul țării și societatea civilă, examinarea obligatorie a programului ce urmărește promovarea drepturilor omului, egalității de gen. Să nu uităm și de importanța verificării bugetării donatorilor, pentru ca genderul să nu rămână în afară».

În Tadjikistan, femeile nu sunt implicate deloc în procesul de decizie a ajutorului extern. De asemenea, nu se discută implicarea femeilor în politică. Ele, practic, nici nu iau parte la viața politică a țării. Problemele femeilor nu sunt considerate prioritare, deși acestea există și se agravează tot mai mult.

Probleme gender în Moldova

Moldova a fost reprezentată de experții gender Daniela Terzi-Barbăroșie, directoare executivă a Centruului «Parteneriat pentru Dezvoltare», Ecaterina Mardarovici, președinta Clubului Politic al Femeilor 50/50, Irina Maxim, expertă Gender-Centru, și Irina Aga, voluntară la Forul Organizațiilor de Femei.

Reprezentantele R. Moldova au recunoscut că situația în țară la nivel de gender este mult mai avansată decât în Tadjikistan, femeile se implică în viața socială și politică a țării și iau anumite decizii. Însă acest fapt se întâmplă nu atât datorită statului, cât mai curând datorită femeilor active, care știu cum să se impună și să-și exprime opinia, aducând dovezi concludente ale cauzei pe care o susțin.

Pentru a spori înlăturarea discriminării, Daniela Terzi-Barbăroșie consideră că «Guvernul trebuie să asigure operațiuni adecvate și o comunicare între politicieni și politicienii economici naționali, care să susțină finanțarea pentru angajamentele de asigura-

re a egalității de gen. Astfel, Guvernul să poată pune în aplicare o corelație eficientă între munca donatorilor, pentru a fi efectuată o oarecare coordonare, iar mai târziu și monitorizarea lucrului realizat».

Ședința din Georgia – un pas spre Busan

Ecaterina Mardarovici susține că «scopul celor ce luptăm pentru egalitatea de gen este să înlăturăm violența în familie, violența asupra femeilor și discriminarea lor în câmpul muncii. De asemenea, insistăm ca femeia să poată lua parte nu doar la deciziile sociale, ci și la cele politice, ceea ce va spori soluționarea problemelor egalității de gen». Pentru realizarea acestui fapt, președinta Clubului Politic al Femeilor 50/50 consideră că e nevoie de o corelare între politicieni, donatori și reprezentanții genderului, care va fi posibilă dacă va fi adoptat documentul la Busan.

Irina Maxim spune că, în timpul întâlnirii de la Tbilisi, «au fost identificate punctele comune mai multor țări din perspectivă de gen pentru dezvoltarea unei societăți democratice: necesitatea dezvoltării parteneriatului triplu (Stat – Donator – Societate civilă), dezvoltarea sistemului statistic gender sensibil și utilizarea indicatorilor segregați pe gen în identificarea priorităților de dezvoltare națională, necesitatea consolidării capacităților societății civile pentru asigurarea unui parteneriat eficient».

Irina Aga subliniază importanța ședinței din Tbilisi “în cimentarea propunerilor regionale într-un document de anvergură globală, dând posibilitate ca propunerile venite să fie auzite, văzute, respectate și implementate în cadrul politicilor naționale, având la bază un document recunoscut global, deci obiectiv».

Ședința din Georgia a fost organizată de Organizația Națiunilor Unite pentru egalitate de gen și extinderea drepturilor și oportunităților pentru femei UN WOMEN. ■

Reprezentanții Moldovei pe probleme de gender în cadrul ședinței de la Tbilisi, Georgia.

Justiția pentru copii — încă o șansă pentru copiii certați cu legea

ZIARUL DE GARDĂ (13 OCTOMBRIE 2011)

În orașul Ungheni, a avut loc o ședință de informare privind situația copiilor de 14-16 ani, aflați în atenția justiției. La eveniment a participat Alexandra Yuster, reprezentant UNICEF în Moldova, Mihai Moldovanu, viceprim-ministrul R. Moldova, specialiști în protecția copiilor din localitate, reprezentanți ai biroului de probațiune din Ungheni.

VERONICA VLADEI

Au fost abordate subiecte legate de situația copiilor încadrați în programul de probațiune, în special au fost identificate soluții pentru reintegrarea acestora în societate. Un subiect actual abordat a fost și cel despre școlarizarea copiilor din raion, dar și abandonul școlar.

Copiii din școlile raionale sunt monitorizați de Centrele de minori și moravuri, dar și de asistenții sociali care sunt obligați să întreprindă vizite frecvente la instituțiile de învățământ, pentru a evalua situația elevilor, analizând și cazurile de delinvență din școli.

«Majoritatea cazurilor de delinvență a minorilor se produc în urma nesupravegherii acestora de către părinți. Cei care comit infracțiuni sunt, de obicei, minorii care au părinții plecați peste hotare, sau ai căror părinți muncesc până târziu. Deși se organizează activități extrașcolare pentru copiii care fac parte din aceste grupuri de risc, fondurile provenite din partea

statului sunt insuficiente», a declarat Tatiana Lazăr, șefa Direcției tineret și sport din raionul Ungheni.

O altă problemă a justiției juvenile din raionul Ungheni este lipsa psihologilor. «În cadrul școlilor nu activează specialiști în psihologie bine pregătiți. De multe ori, locul acestora este ocupat de profesori ne-specializați, care își îndeplinesc misiunea în mod formal», afirmă Galina Gheorghită, șefă-adjunct a Direcției educație din raionul Ungheni.

În anul curent, biroul de probațiune din Ungheni are în vizor un singur minor, acuzat de furt. Perioada în care acesta se va afla sub supraveghere de 3 ani. Tatăl minorului ne-a spus că mama acestuia e în Italia și el a rămas surprins când a aflat ce faptă a comis fiul său. El a recunoscut că, cel puțin, e împăcat că fiul său, totuși, nu a ajuns după gratii.

Reprezentantul UNICEF în Moldova, Alexandra Yuster, a declarat că în ultimii ani R. Moldova a înregistrat progrese vizibile în domeniul justiției pentru copii. Printre acestea se numără procedurile alternative de detenție, cum ar fi probațiunea și munca în folosul comunității. În același timp, reprezentantul UNICEF a relevat insuficiența numărului și a calității serviciilor adresate copiilor aflați în conflict cu legea și lipsa unor mecanisme de reintegrare a copiilor care au deja probleme cu justiția.

La Ungheni, și biserica se implică în susținerea tinerilor, oferindu-le șansa să muncească în folosul bisericii. Maica egumenă Elisaveta, stareța Mănăstirii Sfântul Gheorghe din Ungheni, a spus că, de obicei, adolescenți cu probleme, contactând cu biserica, ajung să regrete că au comis vreo infracțiune. Aproape de credință, ei își revizuiesc comportamentul, devenind mai corecți și mai responsabili.

Vicepremierul Mihai Moldovanu a relevat că, în acest an, se înregistrează mai puține crime decât în anii trecuți și că această reducere se datorează acțiunilor întreprinse de asistenții sociali din raion, responsabili pe educație. Vicepremierul a vorbit în acest context și despre activitatea Poliției, a Procuraturii și a Serviciului de Probațiune.

Potrivit statisticilor ONU, la nivel de republică, în anul 2010, au fost înregistrate 100.000 de infracțiuni comise de copii. 410 copii au fost condamnați, iar 71 se află în detenție. ■

„Angelus Cimișlia” și „Tineri pentru Tineri”, în sprijinul bolnavilor incurabili

GAZETA DE SUD (14 OCTOMBRIE 2011)

Centrul de sănătate prietenos tinerilor „Tineri pentru Tineri” și asociația obștească „Angelus Cimișlia”, în colaborare cu IMSP Centrul medicilor de familie Cimișlia, au organizat recent o „masă rotundă” la care au invitat persoanele publice cu putere de decizie sau influență de nivel local, mass-media.

LUMINIȚA NETEDU

Scopul acestei acțiuni a fost de a atrage atenția opiniei publice asupra problemei îngrijirilor paliative, a-i face pe factorii de decizie de nivel local, raional și național să-și asume angajamentul de a sprijini dezvoltarea și extinderea serviciilor de îngrijiri paliative. În cadrul acesteia au fost lansate diverse opinii, propuneri și sugestii privind continuitatea îngrijirilor paliative în orașul Cimișlia și extinderea acestora pe întreg teritoriul raionului și chiar al regiunii de Sud.

Acestea, dar și alte probleme au fost puse în dezbatere de reprezentanții Centrului de sănătate „Tineri pentru Tineri”, pe de o parte, și de membrii echipei mobile „Angelus Cimișlia”, pe de altă parte. Antrenate în implementarea proiectului „Să ne unim

vocele pentru promovarea serviciilor de hospice și susținerea îngrijirilor paliative”, finanțat de Soros Moldova, ambele au organizat, cu prilejul Zilei Mondiale a Hospice-urilor și a Îngrijirilor Paliative, un șir de acțiuni (flashmob-uri, conferințe etc.), menite să sensibilizeze opinia publică în abordarea unei atitudini tolerante și responsabile față de bolnavii de cancer în ultimul stadiu.

În cadrul „mesei rotunde”, moderatorul Alexandru Ciobanu, psiholog la Centrul de sănătate „Tineri pentru Tineri”, și Svetlana Moroz, obstetrician și director al centrului, au optat pentru implicarea copiilor și a tinerilor pe post de voluntari în promovarea serviciilor hospice și a îngrijirilor paliative. „Astfel vor învăța să fie mai buni și mai receptivi, mai toleranți și empatici față de cei care înfruntă cu durere viața”, a declarat Svetlana Moroz.

Deși pe parcursul unui an echipa mobilă „Angelus Cimișlia” a reușit să acorde servicii de îngrijiri paliative unui număr de 90 de pacienți, efectuând 605 vizite la domiciliu, 421 de consultații ambulatorii și peste 600 de consultații telefonice. Din păcate, însă, aceste acțiuni acoperă doar în proporție de 50 la sută din nevoile reale ale populației, a specificat Anatolie Beresteanu, directorul asociației „Angelus Cimișlia”. De aceea, pacienții, familiile acestora, dar și întreaga

comunitate medicală s-au confruntat cu nevoia extinderii serviciilor de îngrijiri paliative, în corespundere cu cerințele populației din întregul raion.

Asupra faptului că se impune oportunitatea deschiderii unui centru hospice pentru a le ușura durerea și viața bolnavilor incurabili, a-i învăța să accepte și să trăiască cu diagnosticul fatal „cancer” a indicat și Tatiana Ciubotaru, asistentă medicală, membră a echipei mobile „Angelus Cimișlia”.

Intenționând să câștige un nou proiect pentru a le oferi bolnavilor incurabili alternativa unei vieți fără durere, reprezentanții sectorului neguvernamental au solicitat sprijinul autorităților publice în deschiderea unui centru hospice în raionul Cimișlia. Ei au pledat pentru o colaborare mai strânsă cu asistența socială, invocând insuficiența acută de analgezice și stupefianțe, resimțită în prezent de bolnavii în faza terminală a vieții, precum și pentru modificarea legislației în domeniul prescrierii și administrării acestor substanțe.

Din partea administrației locale, Sergiu Vârlan, viceprimar al orașului Cimișlia, a asigurat părțile implicate în proiect de susținerea comunității. În cazul în care proiectul va avea continuitate, dânsul a declarat

că administrația publică locală este gata să contribuie cu mijloace financiare, spațiu pentru amplasarea viitorului centru hospice etc.

La rândul lui, Tudor Ghenciu, director al Azilului de bătrâni din Cimișlia, a lăsat să se înțeleagă că dispune de spațiu și infrastructură și, în cazul în care va exista finanțare și acoperire a cheltuielilor pentru întreținerea bolnavilor care necesită îngrijiri paliative, este gata să adăpostească lunar 5-6 pacienți din categoria respectivă.

Și Mariana Florea, șefa Spitalul raional Cimișlia, s-a referit la necesitatea continuării proiectului implementat de „Angelus Cimișlia”. Vorbind despre importanța îngrijirilor paliative, despre necesitatea unei colaborări mai responsabile între lucrătorii medicali și asistenții sociali, instruirea celor din urmă, despre potențialii investitori care ar fi gata să ofere suport echipei mobile existente deja, șefa spitalului a spus că dacă finanțarea serviciilor hospice ar fi garantată de stat, instituția pe care o conduce ar găsi posibilități de adaptare a serviciilor existente în staționar la necesitățile pacienților în stadii terminale de boală. ■

Delincvenți deveniți enoriași

JURNAL DE CHIȘINĂU (25 OCTOMBRIE 2011)

Ațiunile unor instituții ale statului împreună cu cele ale organizațiilor de protecție a drepturilor copiilor, îndreptate spre combaterea delincvenței juvenile și identificarea alternativelor de detenție a minorilor, au redus considerabil, în raionul Ungheni, criminalitatea în rândul copiilor și a detenției acestora în penitenciare. Șeful Biroului de Probațiune din Ungheni, Sergiu Șișcanu, susține că, pe moment, în raion nu sunt minori privați de libertate și că, pentru evitarea detenției minorilor aflați în conflict cu legea, se recurge la mediere, împăcarea părților, precum și la condamnarea alternativă, prin munca neremunerată în folosul societății. Astfel, copiilor care au comis diferite crime li se acordă a doua șansă de a-și corecta comportamentul, sub supravegherea consilierilor probațiunii, învățând din propriile greșeli.

Probațiunea reprezintă o modalitate de sancționare a infractorului ce constă în organizarea și executarea supravegherii persoanei învinuite, inculpate sau condamnate prin monitorizarea comportamentului, acordarea de asistență individuală și orientarea acesteia spre un mod de viață corect. O pedeapsă alternativă este și munca neremunerată.

A doua șansă

Orele de muncă neremunerată în folosul societății sunt acordate conform crimelor comise, însă minorii nu sunt supuși muncilor dificile, afirmă Șișcanu. După ispășirea pedepsei alternative, copiii sunt ajutați să-și găsească un loc de muncă sau să-și continue studiile. La Ungheni, minorii își ispășesc pedeapsa la bibliotecă, aranjând cărțile pe rafturi, și la mănăstirea din oraș, îngrijind grădina sau măturând frunzele din curtea mănăstirii.

La Mănăstirea „Sfântul Mucenic Gheorghe” din Ungheni, e o curățenie și o frumusețe deosebită, la menținerea cărora contribuie și acești copii. Chiar și după ce și-au ispășit termenul de muncă la care au fost supuși, tinerii continuă să mai vină la mănăstire și să ceară să le mai dea o mână de ajutor măicuțelor, participă și la slujbe, ne spune egumena Elizaveta. Din 2006, de când au fost îndreptați aici pentru a-și ispăși pedeapsa, aproximativ 60 de copii au trecut prin educația mănăstirii. În afară de munca pe care o fac, copiii sunt invitați și la slujbele divine, la orele duminicale, unde primesc și o educație duhovnicească. ”Nu încerc să le pătrund în suflet, dar simt că acești copii au nevoie de alinare sufletească, sunt în general copii care provin din familii defavorizate, unii au în viață numai un părinte sau trăiesc numai cu bunicii”. Băieții, susține stăreța, îndeplinesc cu smerenie tot ce li se cere și nu lipsesc nicio zi de la muncă. Iar în toți acești ani au revenit aici numai ca enoriași ai bisericii.

Cât privește reabilitarea copiilor în conflict cu legea și tentativa de integrare a lor în societate, Alexandra Yuster, reprezentanta UNICEF în Moldova, menționează că este binevenită această atitudine de conciliere și acceptare, necondamnantă, din partea bisericii și că ar fi binevenită această acțiune și din partea altor organizații religioase. „Există necesitatea creării mai multor servicii, dar și a lansării mai multor activități pentru ca acești copii să se simtă parte a societății.” Totodată, domnia sa menționează necesitatea supravegherii copiilor de către părinți, chiar și dacă ei nu se află în țară, ei trebuie să comunice cât mai des ca să le cunoască situația.

NADEA ROȘCOVANU

Ziua mondială a sănătății mintale, marcată pe 10 octombrie, a avut o conotație cu totul specială

EXPRESUL (21 OCTOMBRIE 2011)

Despre sănătatea mintală se vorbește tot mai mult și la tot mai multe niveluri. Nu despre sănătatea mintală a unor lideri politici, ci despre cea care a afectat și continuă să afecteze tot mai mulți cetățeni. Conform datelor statistice ale Organizației Mondiale a Sănătății, tulburările mintale sunt într-o creștere dramatică.

Astăzi, în lume sunt aproximativ 450 de milioane de oameni care suferă de tulburări mintale și de comportament. Peste 120 de milioane de persoane suferă de depresie. În raionul Ungheni, datele oficiale arată că circa 2600 de persoane suferă de tulburări psihice, dintre care peste 600 sunt copii.

Nu este întâmplător faptul că aici Ziua mondială a sănătății mintale, marcată pe 10 octombrie, a avut o conotație cu totul specială. Acțiunile din acea zi au fost planificate și desfășurate de către Centrul Comunitar de Sănătate Mintală.

Astfel, s-a discutat, în cadrul unei mese rotunde cu participarea beneficiarilor, despre importanța sănătății mintale, despre necesitatea adoptării unui mod sănătos de viață. Au fost distribuite materiale informaționale, calendare, broșuri, cărți de vizită, baloane, stegulețe. Totodată, a fost citită o lecție personalului medical din instituțiile medicale din oraș.

În acest an, Ziua mondială a sănătății mintale a avut genericul: „Să investim în sănătatea mintală”. „Scopul nostru a fost să atragem atenția opiniei publice asupra acestei grave probleme de sănătate”, a subliniat Tatiana Cheptonar, psiholog la Centrul Comunitar de Sănătate Mintală. Potrivit ei, soluționarea problemei respective, inclusiv prevenirea cazurilor de discriminare a persoanelor afectate de tulburări psihice, necesită schimbarea atitudinii populației față de această categorie de maladii. Specialiștii sus-

țin că tulburările mintale și de comportament sunt favorizate de nivelul de trai redus, de problemele sociale, abuzul de alcool și droguri, migrarea masivă. De aceea se impun măsuri urgente pentru a redresa situația. Nu e simplu, dar prin insistență și perseverență, e posibil.

La Ungheni, Centrul Comunitar de Sănătate Mintală, care are drept scop reabilitarea persoanelor cu tulburări mintale, activează din anul 2007, fiind, la ora actuală, unul din puținele din Republica Moldova. ■

Copiii care cresc în orfelinate ajung la maturitate să-și ascundă trecutul

INFO PRIM NEO (21 OCTOMBRIE 2011)

Copiii care cresc în orfelinate ajung la maturitate să-și ascundă trecutul de frica de a nu fi marginalizați – o recunosc unii dintre ei. Ei spun că semenii din familii complete îi privesc cu o oarecare îngrijorare, chiar și ca pe potențiali infractori. Obişnuințele pe care le obțin în instituțiile rezidențiale nu îi pregătesc pentru o viață independentă și nu îi încurajează să meargă mai departe. Chiar și cei care demonstrează o reușită bună la școală rar au șanse să ajungă la facultate. Fie în lipsă de cunoștințe, fie că sunt orientați greșit, după absolvirea gimnaziilor-internat majoritatea dau preferință școlilor profesionale.

„Directorii și educatorii din instituțiile rezidențiale spun că fac diferite seminare pentru copii, că li se vorbește despre instituțiile unde își pot continua studiile, dar ultimele chestionare completate de elevii clasei a noua din câteva instituții rezidențiale au demonstrat că ei nu cunosc elementarul: nu pot face diferența dintre un liceu, colegiu sau școală profesională. Aproape fiecare copil pe care îl întrebăm ce profesie ar vrea să aibă ne propune să ne uităm la el și să stabilim noi ce i s-ar potrivi”, a declarat pentru Info-Prim Neo Aliona Stepan, coordonator de proiecte al Centrului de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului.

Există cazuri când întreaga clasă este înscrisă la una și aceeași instituție de învățământ, și chiar la aceeași specialitate, fără să se țină cont de preferințele și capacitățile copiilor. „Copiii orfani sunt priviți ca potențiali infractori, vagabonzi, persoane problematice. Avem un caz când o tânără a vrut să-și continue studiile la Cole-

giul de Informatică din capitală, dar comisia de admitere a încercat să o convingă că nu va reuși să învețe acolo. Până să intervină asistentul social nu a fost posibil să fie înscrisă la studii, chiar dacă ea avea media notelor bună și capacități destule”, a relatat Aliona Stepan.

Alexandru Cioroi, care a crescut în orfelinatul de la Cupcini și acum este student la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, spune că cei care pleacă din instituțiile rezidențiale au o soartă nu prea bună, fie ajung la pușcărie, fie hoinăresc pe străzi. „La orfelinate nu ne-a învățat nimeni cum să ne facem o carieră. Dacă timp de ani la rând ți se spune că vei fi infractor sau prostituată, nu ai cum să ajungi altceva”, a menționat Alexandru Cioroi în reportajul „Singuri la poarta orfelinelor”, realizat în cadrul campaniei „Discriminarea nu are inimă”.

Olga, o altă tânără care a crescut în orfelinat, recunoaște că după ce a plecat de acolo a ales să facă studii la Colegiul Tehnologic, pentru că acolo putea avea un loc de trai și o bursă lunară. „Pe lângă faptul că nu avem aceleași posibilități ca și copiii cu părinți, mai și suntem blamați. Am fost nevoită să-mi ascund trecutul și identitatea pentru a nu fi discriminată de colegi. Acum îmi fac studiile la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” și mai am prieteni de la orfelinate care au reușit să facă facultate. Copiii orfani nu sunt așa cum cred majoritatea: needucați, infractori, narcomani”, a spus tânăra.

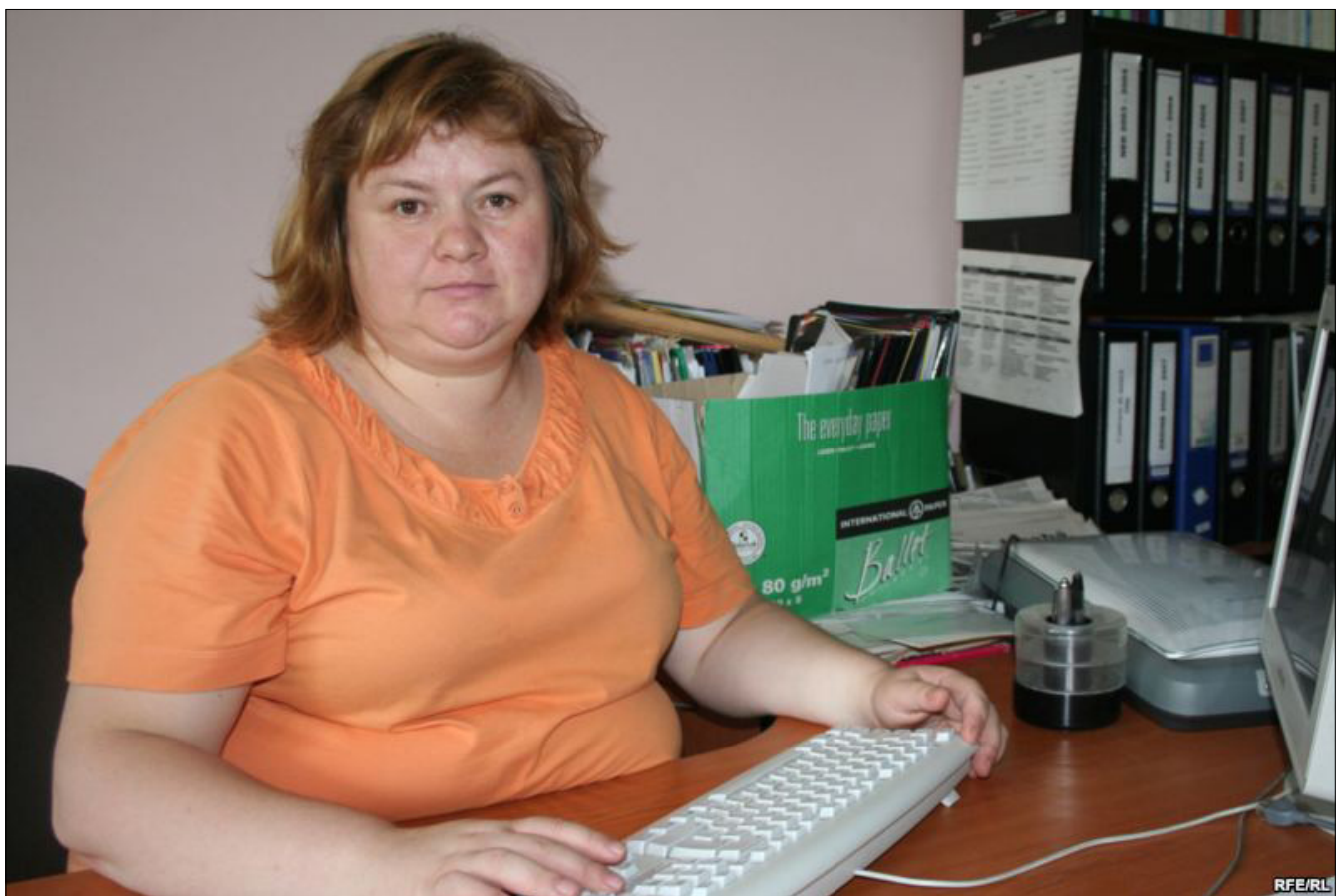
Vicedirectorul pe probleme de educație al Gimnaziului-internat nr.2, Svetlana Pavel, contactată de Info-Prim Neo, a spus că toți copiii orfani au posibilități de a-și continua studiile. „În dependență de dorințele și posibilitățile copiilor aceștia au posibilitatea să urmeze o specialitate, fie la o școală profesională, fie la un colegiu. Unii reușesc să studieze și la facultate, mai puțini, dar sunt și de aceștia”, a comunicat Svetlana Pavel.

Absolvenții Gimnaziului-internat nr.2 dau preferință școlilor profesionale, mai ales meseriilor de bucătar, frizer, constructor și mecanic auto. „Mai comunicăm cu acei care au absolvit, au mari probleme de angajare, toți angajatorii solicită experiență de minimum un an, chiar și de la tinerii care vor să fie frizeri. Pentru a acumula acea experiență trebuie să începi undeva. Avem tineri care au reușit mai ușor, dar sunt mai puțini”, a spus vicedirectorul instituției.

Și Olga, și Alexandru, orfanii care au reușit să se înscrie la facultate, afirmă că cei care cresc în instituțiile rezidențiale nu sunt mai puțin capabili decât cei cu familii complete. Copii își doresc să aibă informații destule și șanse să-și aleagă o profesie pe potrivă. ■

WWW.INFO-PRIM.MD

Copiii invizibili

Cornelia Cozonac: „Numărul copiilor fără acte de identitate din ultimii 10-15 ani este de numărul miilor.”

RADIO EUROPA LIBERĂ (26 OCTOMBRIE 2011)

Cum este să fii și, în același timp, să nu exiști. Numele tău să nu figureze pe nici un petic de hârtie, pe nici un document, iar statul în care trăiești să te lase în afara populației oficiale? Veți spune că așa ceva este imposibil? Ba este și încă în mii de cazuri. Este vorba de așa-numiții „copii invizibili”, de copiii fără acte de identitate. Cine sunt, cum sunt identificați, de ce nu există conform actelor, ce pericole îi pasc și ce trebuie făcut - într-o discuție astăzi cu președinta Centrului de Investigații Jurnalistice, Cornelia Cozonac.

.....
**ALEXANDRU CANȚÎR,
DIANA RĂILEANU**

Europa Liberă: Așadar, copii fără nici un act de identitate, copii în consecință fără drepturi, dar cu șanse mai mari să fie exploatați sau vânduți pentru scopuri inumane. Un fel de Mowgli în jungla nesimțirii din Republica Moldova... În primul rând, Cornelia, cât de gravă este amploarea fenomenului?

Cornelia Cozonac: „În general, un singur copil dacă nu ar avea acte de identitate, deja trebuie să constituie pentru Republica Moldova o problemă. Din păcate, noi în investigațiile noastre, am constatat că numărul copiilor fără acte de identitate din ultimii 10-15 ani ar fi de ordinul miilor.

Încă în 2008-2009 am făcut o investigație și am comparat numărul de copii născuți cu numărul de acte înregistrate de către autoritățile moldovenești și am constatat un decalaj foarte mare, numărul copiilor născuți în diferite raioane era cu mult mai mare decât numărul actelor de naștere eliberate. Atunci am pornit să facem o investigație și am găsit foarte multe cazuri de copii care nu aveau nicio statistică, nicăieri înregistrați.

Am găsit și cazuri în care copiii nu au mers la școală din această cauză și nu mai vorbesc că ei nu beneficiau nici de alocații sociale și nici de asistență medicală gratuită.”

Europa Liberă: Cum pot fi identificați în primul rând acești „copii invizibili” și cât de credibile pot fi statisticile?

Cornelia Cozonac: „Noi am solicitat și cifre oficiale

și nu ni s-au dat pentru că ele nu există. Acești copii pot fi identificați de către asistenții sociali și primarii din diferite localități, pentru că primarii sunt autoritatea care protejează copilul și sunt responsabili de soarta fiecărui copil din localitate.

Acolo unde primarii sunt responsabili sunt depistați copiii și asistenții sociali se ocupă de perfectarea actelor. Și aici este o procedură foarte greoaie, dar acolo unde nu există responsabilitate din partea autorităților vă dați seama că nici copii nu sunt depistați.”

Europa Liberă: *Vorbim de mii de copii fără acte, dar am citit, de exemplu, că procuratura a identificat în 2010 doar 176... Ce dificultăți de identificare pot exista, aici, unde poți strănuta la Briceni și să auzi urări de sănătate dinspre Cahul?*

Cornelia Cozonac: „Procuratura i-a identificat pe cei 176, dar tot Procuratura a constatat că în ultimii ani câtorva sute de copii li s-au perfectat actele deși cu multă întârziere, și la 10 ani și la 11 ani. Numărul real din ultimii ani ai copiilor fără acte este mare, noi zicem că ar fi ordinul miilor. O problemă este și că mamele nu au acte de identitate și respectiv nu poate fi înregistrat copilul.”

Europa Liberă: *Doar astfel se întâmplă că copiii rămân fără acte?*

Cornelia Cozonac: „Pentru că părinții sunt cei care trebuie să înregistreze nașterea în termen de trei luni de la nașterea copilului, în multe cazuri pentru că părinții nu merg să înregistreze nașterea copilul rămâne neînregistrat.

Există cazuri când părinții au plecat peste hotare și copiii au rămas în grija bunelor sau copiii au fost aduși pe căi ilegale după ce s-au născut în străinătate. La fel nimeni nu le poate perfectă actele pentru că este o procedură foarte greoaie, trebuie constatată nașterea, trebuie asă fie constatată vârsta copiilor, trebuie actele de naștere a părinților.

În cazul de la Orhei, despre care vă spuneam că l-am investigat, mama nu are acte de identitate și are doi copii care nu sunt înregistrați, unul deja merge la școală doar datorită faptului că am mers noi, ziariștii și am întrebat autoritățile de ce copilul la șapte ani nu a mers la școală și ulterior a fost înscris. Din câte știu, acum două-trei luni ei încă nu aveau acte de identitate.

Este un cerc vicios pentru că mama trebuie să obțină un certificat de deces al mamei ei și nu îi poate obține de la autorități pentru că atunci când se duce și îl cere i se spune că trebuie să se legitimeze, iar ea nu are buletin. Asistența socială din raion au încercat să o ajute și au făcut ei acest demers către autorități solicitând certificatul respectiv și de la Oficiul Stării Civile li s-a spus că trebuie să vină beneficiara să solicite acest document. Până la urmă avem acest cerc vicios: beneficiara nu se poate duce pentru că nu este luată în seamă fără acte.”

Europa Liberă: *Pare incidibilă această situație în care nu poți obține un petic de hârtie de la stat, ori despre moarte, ori despre naștere, ori despre faptul că trăiești și ești bine. Am tot auzit în acest sens multe despre sistemul birocratic anevoios. Chiar am citit următoarele: „autoritățile încearcă să o ajute pe mama copiilor să-și facă buletin de identitate, dar nu reușesc din*

Courtesy Photo

***cauza procedurilor birocratice din sistem...”
Mă tot întreb, trupul și sufletul unui copil nu
sunt suficiente argumente în fața sistemului
birocratic?***

Cornelia Cozonac: „De acest lucru ar trebui să se îngrijească autoritățile de protecție a copilului ca să facă tot posibilul ca toți copiii să beneficieze de dreptul la identitate care le este încălcat.

Moldova s-a angajat prin mai multe convenții internaționale să protejeze copilul și să facă acțiuni în interesul superior al copilului. Procedurile sunt într-adevăr greoaie și acest lucru îl pot confirma asistenții sociali care în ultimii ani au făcut tot posibilul să înregistreze copiii din regiunile lor.

Noi am discutat cu mulți asistenți sociali, toți povestesc prin ce proceduri greoaie au trecut până au reușit să le facă copiilor acte de identitate. Din păcate, au existat cazuri în care copiii au fost traficați, bine, până l-a urmă acești copii au fost găsiți și aduși în Moldova și li s-au perfectat acte, la Călărași a existat un asemenea caz.

În regiunea transnistreană problema este și mai gravă. Acolo uneori copii nu sunt înregistrați pentru că părinții au acte de identitate moldovenești și nu au acel pașaport transnistrean, de exemplu.”

Europa Liberă: *Ce sancțiuni există pentru – cum să-i spunem? – scoaterea copilului în afara populației, fie că e vorba de părinți, rude sau oameni ai statului?*

Cornelia Cozonac: „De fapt, nu există un mecanism de control. Legea prevede că în termen de trei luni trebuie să fie înregistrat copilul și acest lucru

trebuie să îl facă părinții, dar nimeni nu verifică dacă au făcut ei asta. Nu există niciun sistem de pedepse, există sancțiuni administrative, din câte cunosc eu...”

Europa Liberă: *...citesc undeva că „amenda pentru înregistrarea tardivă a nașterii copilului se aplică doar părinților, aceasta oscilând între 200 și 400 de lei”. Cred că suferi mai mult dacă nu înregistrezi la timp în mod regulamentar o rablă adusă de peste hotare...*

Cornelia Cozonac: „Dar nici aceste amenzi nu sunt aplicate. Într-un raport al Procuraturii găsisem că în raionul Cimișlia, de exemplu, zece copii au fost înregistrați mai târziu, iar în raionul Cahul au fost constatați 27 de copii neînregistrați în termenul legal și nimeni nu a sesizat nici poliția, nici alte organe administrative că acești copii nu au fost înregistrați și că cineva trebuie să poarte răspundere. Din câte am înțeles aceste sunt foarte puține și în unele cazuri și această amendă este o problemă pentru că părinții neavând acești bani nu mai merg să înregistreze copilul știind că vor fi penalizați.”

Europa Liberă: *De ce mai trebuie să ne preocupe această problemă, dincolo de atâtea și atâtea grave și îngrijorătoare motive? Măcar și pentru faptul că, după cum remarcă cineva pe bună dreptate, de foarte multe ori copiii nu-i prea ascultă pe adulți, dar îi imită, chiar și inconștient, întotdeauna. Cornelia mulțumim, Doamnelor și domnilor, a fost colega noastră, președinta Centrului de Investigații Jurnalistice, Cornelia Cozonac. ■*

Buletinul electronic nediscriminare a fost elaborat cu suportul financiar al Înalțului Comisariat al Oficiului Organizației Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului (OHCHR) în cadrul proiectului “Să asistăm comunitățile împreună”. Opiniile exprimate în această publicație aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Națiunilor Unite.